

[Valbak.]

indenrigsministeriet — helt præcis sundhedsstyrelsen — inddraget i drøftelserne. Jeg vil da også håbe, at kiropraktorerne og Lægeföreningen på rette tidspunkt vil melde sig, sådan at vi også ad den vej kan få boret i problemerne omkring denne sag.

Vi må også i udvalget have en nærmere belysning af kiropraktorerens uddannelsesforhold. Kiropraktorudvalgets betænkning giver en række gode oplysninger om dette, men jeg har en fornemmelse af, at der i andre nordiske lande, hvor kiropraktorspørgsmålet er til drøftelse, ligger materiale, som kan give et nyttigt supplement i den forbindelse.

Vi må i høj grad skaffe os orientering om eventuelle tilskudsformer, tilskudsvilkår og overvejelser om spørgsmålet i andre lande, specielt dem, vi samarbejder nært med. Det kan f. eks. ikke være uden interesse at vise, hvor mange kiropraktorer med uddannelse svarende til Rådets krav der bor og arbejder i lande, som vi har fælles arbejdsmarked med. Dernæst: hvilke vilkår har disse udenlandske kiropraktorer? Gives der tilskud til deres patienter? Stimulerer vi nemlig her i landet til mere brug af kiropraktisk behandling ved at give tilskud, som andre lande eventuelt ikke giver, kan det jo tiltrække mange kvalificerede udøvere fra omgivende lande; de vil så nedsætte sig på steder, hvor der er en arbejdsmark at dyrke op. Dette siger jeg, fordi ministeren gør en del ud af omkostningerne; det må kun koste 10 mill. kr. om året. Begrænsningen vil ministeren opnå ved at maksimere behandlingernes antal for den enkelte patient, som søger behandling. Men hvad nu, hvis nabolandenes kiropraktorer i større tal drager til Danmark for at give konsultationer, fordi en tilskudsordning skaber en gødet arbejdsmark, som andre — det er det, jeg ønsker opklaret — muligvis ikke har? Så nytter det ikke meget, at tilskuddet pr. patient er maksimeret, for så bliver der adskilligt flere patienter end det antal, man har beregnet. Så er det ikke længere 10 mill. kr. om året, det drejer sig om, men 10 mill. gange 1½, 2, 3, 4, hvad ved jeg. En så nærliggende mulighed for stærk undervurdering af udgifterne gør indtryk i tider, hvor vi er meget opmærksomme på de offentlige udgifters stærke vækst, herunder ikke mindst ud-

gifterne til vores sundhedsvæsen. Dette synspunkt ønsker jeg også nærmere vurderet under udvalgsarbejdet inden stillingtagen til regeringens forslag.

Jeg skylder til sidst at sige, at vel er den radikale gruppe enig i ønsket om, at der i socialudvalget bør foregå overvejelser af den art, jeg her har omtalt, inden lovforslaget går til videre behandling her i tinget, men nogle er på forhånd stemt for, at forslaget, for så vidt uanset udfaldet af vore overvejelser, bør nyde fremme.

Poul Dam: Det foreliggende forslag må man være mærkelig splittet over for. I en vis forstand er det en ulykke, at det har været nødvendigt at fremsætte det, i en anden forstand er det jo altså godt, at det endelig er sket, så vi kan få tingene drøftet frem til en endelig beslutning.

Det ulykkelige ligger jo i, at den adgang, der hidtil har været til, at læger kunne henviser til kiropraktorer, med den deraf følgende tilskudsmulighed, ikke er blevet benyttet. Det er jo her som på en række andre områder: man har fornemmelsen af, at lægestanden er meget konservativ, er meget bange for at røre ved sin egen værdighed, og derfor er meget skeptisk over for alle andre metoder end dem, de nu har lært på universitetet engang i fortiden eller i deres praktiske uddannelse. Og lægerne har jo sandt at sige ikke lært ret meget om det her område og er derfor ikke særlig tilbøjelige til at anvende det.

Det er blevet sagt af tidligere ordførere, og jeg vil gerne understrege det, at der er en række fysiurger, som har lært meget af kiropraktikken og taget den med ind i deres behandlingsarbejde med meget gode resultater. Så er der måske også nogle, der forsøger sig og ikke gør det særlig godt. Nu tror jeg, at eksempler på, at det ikke gøres særlig godt, kan hentes både fra lægers praksis og fra kiropraktorerens praksis. Det fortæller ikke så forfærdelig meget om principperne i hele sagen.

Men denne konservatisme hos lægerne har altså skabt endnu et eksempel på den forståelseskluft, der er mellem ganske store dele af befolkningen og lægestanden. Adskillige, der har haft lidelser, som de forgæves har søgt læge for, har fået hjælp hos kiropraktorerne, og de har ganske naturligt søgt